

Større retskredse: Det foreslås, at de nuværende 82 byretsretskredse sammenlægges til 22 retskredse. Det foreslås, at der skal være 10 retskredse i Jylland, 1 retskreds på Fyn, 10 retskredse på Sjælland og Lolland-Falster og 1 retskreds på Bornholm. Der vil med enkelte undtagelser være 2 byretsretskredse for hver af de foreslåede nye politikretskredse. Der vil blive lagt flere administrative opgaver ud til byretterne.

Ny instansordning: Det foreslås, at alle civile sager som udgangspunkt skal anlægges ved byretten. Landsretterne og Højesteret vil i højere grad kunne fungere som overordnede appelinstanter, der fastlægger praksis i sager af principiel eller anden vidtrækkende betydning. Sø- og Handelsretten foreslås videreført under navnet Handelsretten som en landsdækkende specialdomstol for visse civile sager i første instans med direkte appel til Højesteret.

Kollegial behandling i byretten og flere sagkyndige dommere i civile sager: Det foreslås, at en civil sag skal kunne behandles af tre juridiske dommere i byretten, når sagens karakter taler for det. Den foreslåede sammenlægning af de nuværende byretter til større embeder giver mulighed for denne styrkelse, der samtidig også er en af forudsætningerne for, at byretterne kan fungere som den almindelige første instans. Der lægges endvidere op til at bruge flere sagkyndige meddommere ved behandlingen af civile sager i byretten og landsretten.

Styrkelse af domstolenes funktion som centralt tvistløsningsorgan: Det foreslås at styrke domstolenes virke som centralt organ for løsningen af retlige tvister ved bl.a. at indføre mere fleksible sagsbehandlingsregler i civile sager, så der bliver mulighed for at effektivisere sagsbehandlingen efter det konkrete behov, og at indføre en særlig småsagsproces til behandling af tvister om krav på højst 50.000 kr. Den foreslåede sammenlægning af de nuværende byretter til større embeder gør det praktisk muligt at gennemføre småsagsprocessen, som bl.a. er karakteriseret ved, at retten skal spille en mere aktiv rolle under forberedelsen af sagen. Småsagsprocessen vil gøre det lettere, hurtigere og billigere for borgere og virksomheder at gennemføre retssager om mindre krav.

Nyordning af nævningsystemet: Det foreslås, at nævningsager fremover skal behandles med nævninger i byretten som første instans og på ny med nævninger i landsretten under behandling af en anke, der omfatter beviserne for tiltaltes skyld (bevisanke). Der bliver således som noget nyt mulighed for i disse sager at få foretaget en fuldstændig prøvelse af skyldsspørgsmålet i to instanser. Det foreslås at indføre fælles vøring mellem nævninger og juridiske dommere sam-

tidig med, at afstemningsreglerne sikrer, at der i begge instanser kun kan domfældes, hvis både et flertal af nævningerne og et flertal af de juridiske dommere stemmer for det. Det foreslås endvidere, at afgørelsen af skyldsspørgsmålet i nævningsager skal begrundes. Desuden foreslås det, at grov narkotikakriminalitet, jf. straffelovens § 191, undtages fra nævningebehandling. Der foreslås herudover en omstrukturering af de gældende bestemmelser i retsplejelovens fjerde bog, tredje-femte afsnit vedrørende tiltale, domsforhandling og retsmidler mod trufterne afgørelser i straffesager.

Samlet varetagelse af tinglysningsopgaven: Bl.a. med henblik på den kommende overgang til papirløs tinglysning foreslås det, at varetagelsen af tinglysningsopgaven, som i dag foregår ved byretterne, fremover skal ske ved en landsdækkende specialdomstol, Tinglysningssretten.

2. Ændring af retskredsstrukturen mv.

2.1. Gældende ret mv.

2.1.1. Domstolenes organisation og opgaver

2.1.1.1. Organiseringen af retterne er reguleret i retsplejelovens kapitel 1. De almindelige domstole er Højesteret, landsretterne og byretterne samt Sø- og Handelsretten i København.

Højesteret er den øverste domstol for hele riget og består af en præsident og almindeligvis 15 andre højesteretsdommere (for tiden dog 18).

Der er to *landsretter*. Østre Landsret består af en præsident og 63 andre landsdommere. Under Østre Landsret hører Øerne samt Færøerne og Grønland.

Vestre Landsret består af en præsident og 38 andre landsdommere. Under Vestre Landsret hører Jylland.

Sø- og Handelsretten i København består af en præsident, 2 vicepræsidenter, 2 dommere og et antal sagkyndige medlemmer. Retten behandler navnlig sager, i hvilke fagkundskab til sø- og handelsforhold skønnes at være af betydning, samt konkursboer mv. Rettens stedlige kompetence omfatter Storkøbenhavn.

Danmark er inddelt i 82 *byretsretskredse*. Dertil kommer Færøerne, der udgør 1 retskreds, og Grønland, der udgør 18 retskredse. Antallet af retskredse er fastsat i retsplejeloven. Færøerne og Grønland har hver sin egen retsplejelov.

Antallet af dommere i de enkelte retskredse er ligeledes fastsat i retsplejeloven. De fem største byretter – København, Århus, Odense, Aalborg og Roskilde – ledes af en præsident og har derudover mellem 7 og 49 dommere. 26 embeder har 2-4 dommere og er omfattet af en ordning med en administrerende dommer som chef. Derudover er 3 embeder såkaldt delte em-